

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.”
Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.”

Foia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Ianuarie stil vechiu 1900 deschidem abonament nou la „Biserica și Școla.”

Rugăm pre toți domnii abonați de până acum, cari doresc a avea foia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a trimite la „Tipografia diecesană” prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.
„ 1/2 „ 7 fr.

Sprîjinul moral și material, de care până acum s'a bucurat foia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii călduroase precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

Nr. 8090/899.

Cercular

cătră toate oficiile protopresviterali și parochiali din districtul Consistoriului greco-oriental român din Arad.

Având în vedere, că la finea acestui an solar espiră și periodul de trei ani 1897, 1898 și

1899, pentru care au fost alese corporațiunile noastre bisericesci, adecă: comitetele și epitropiele parochiale, apoi sinódele, comitetele și epitropiele protopresviterale; și într'una cu acésta espirând și mandatul acestor corporațiuni: acelea urméză a se restaura de nou, pe următorul period de trei ani: 1900, 1901 și 1902.

După ce însă se știe din praca vieții constituționale a bisericii noastre de până acuma, că asemenea restaurări numai acolo s'au potut efeptui spre mulțumire comună, unde s'a ținut cont de dreptul tuturor factorilor chemați a concurge la asemenea restaurări, și unde acei factori au fost conduși de adevărată interesare pentru promovarea scopului urmărit de biserica noastră națională: nu putem din destul recomanda și la acésta ocaziune, ca atât la pregătirea lucrărilor premergătoare, cât și la însuși actul restaurării, fie-care membru din sinul bisericii noastre se aibă în vedere, că pe lângă frumoasa chemare, are și datorința de a conlucra în spiritul conciliant al evangheliei, pentru îndulcirea și alipirea tuturoră cătră sânta maica noastră biserică națională, și cătră frumoșele ei instituțiuni, și prin acésta pentru promovarea vieții religioase-morale și culturale a poporului.

Având acestea în vedere precum și aceea, că lucrurile premergătoare restaurării sunt: *compunerea și rectificarea listei alegătorilor*, apoi *compunerea și censurarea socoșilor* despre averile manipulate prin epitropiile parochiale și cele protopresviterale, și în fine *compunerea inventariului* despre averea mobilă și imobilă a parochiei și respective a protopopiatului, astfel pentru-ca restaurarea cestionată se se pótă efeptui pretatindinea în bună înțelegere, spre mulțumirea comună și la timp, în conțelegere cu Consistoriul nostru diecesan, conform dispozițiunilor stat. org. și a normelor în vigóre, decretăm respective înprospetăm următoarele norme de procedură:

1. **Indatorăm oficiile parochiali**, ca îndată după primirea acestui cerculariu, să provóce comitetele parochiale, că în conțelegere cu acelea officii pa-

rochiale, să facă și să rectifice lista membrilor sinodului parochial, conform §-lui 5 din Reg. pentru parochii și a §-lui 6 din stat. org. respective în sensul circulariului nostru dto 6/18 Decembrie 1892 Nr. 6531/1892 emanat pe baza suscitațiilor §-i, având compunerea și rectificarea să se facă — precât numai e posibil — înainte de încheierea anului.

Fiind vorba de lista membrilor sinodului parochial, nu putem din destul recomanda factorilor chemați a compune și rectifica această listă, ca în deosebi la explicarea și aplicarea §-lui 6 din stat. org. să nu aibă în vedere numai litera legii, ci să nisie a asigura fiecăruia dreptul cuvenit în sensul legii, apoi să aibă în vedere și pacea și dragostea creștină, carea trebuie să existe între credincioșii unei și aceleași biserici, ca astfel să se evite toate nemulțumirile și reclamele.

2. Indatorăm mai departe oficiile parochiale să provoce epitropiile parochiale să-și încheie și subscrie ȋuirele, să-și facă și subscrie socoțile și să le prezinte de timpuriu comitetului parochial, iar acesta să le censureze fără amânare, dar nesmintit în ședința dela finea lui Dec. a. c. (stat. org. §. 21) séu cel mult la 8 ȋile după aceea, astfel, că la 1 Ianuarie 1900 séu cel mult la 8 ȋile după aceea să se pótă așterne Sinodului parochial, ca acesta de o parte să cunóscă starea averii parochiei, ér de altă să pótă apreția după merit zelul și activitatea epitropiei și a comitetului fungent.

Încât ar obveni casuri că unul dintre epitropi să nu-și pótă face înșiși socoțile, atari epitropi să se adreseze oficiului parochial concernent, carele să îndetóreză a da la atari epitropi mână da ajutor și a cere și concursul învățatoriului séu unuia dintre învățatorii locali, cari asemenea să îndetóreză a da oficiului parochial ajutoriul cerut.

3. Indatorăm în fine oficiile parochiale, ca în conțelegere cu epitropiile, și respective pe baza socoților epitropilor dela finea anului 1899 censurate de comitetul parochial, să compună inventariul despre tóte lucrurile mobile, cu cari epitropii actuali dau, și respective au să dea socoță, anume: lada bisericeii, ȋiuarul de percepțiuni și erogățuni, (anumindu-se ȋiua în care s'a încheiat), suma banilor în număru, evidința obligațiunilor cu espunerea în cifre a capitalului și a intereselor, apoi evidințele despre restanțele dela arinȋi, clopote, prapori, ripiȋi etc. și cu un cuvânt tóte socoțile, ȋiuarile, protocoțele, evidințele și tóte hárțile de valóre după numărul și valoarea lor.

4. Terminele pentru restaurare le vor defige P. T. D. protopresviteri și administratori protopresviterali în sfera competenței lor, dar astfel ca restaurările preste tot să se pótă efectui în cursul unei Ianuarie 1900 și anume în sinodul ordinaru convocând și pentru censurarea socoților anului expirat, și această chiar și pentru ca sínódele protopopesii ordi-

nare, să se pótă ținea conform stat. org. până în a doua Duminecă din Februarie 1900.

5. După ce conform §-lui 10 din stat. org. președintele Sinodului parochial, e răspunȋător pentru ordinea bună, îi atragem atenținea, că pentru evitarea neînțelegerilor ce să ivesc în multe locuri chiar la constituire, anume la alegerea notariului și a bărbaților de încredere, el, *președintele, să lase curs liber și dacă e de lipsă și să cere, să admită alegerea acestora și cu vot nominal pe baza listei membrilor sinodului parochial.* Tot datorința președintelui este, ca mai înainte de a purcede la actul restaurării, să esplice sinodului chemarea și datorințele comitetului și ale epitropiei; să esplice caltățile personale recerute de a membrii acestor corporățuni, chemate a lucra pentru religiozitatea și moralitatea membrilor și a chivernisi averea parochiei, și în deosebi să le arate că:

a) de după concludusul congresual Nr. 179/1891, în comitet pot fi aleși numai indiviȋi nepătați, adecă cari intrunesc condițiunile de vieță morală, religioasă și socială:

b) de după §. 19 din Statutul organic „*Tatăl și fiul, moșul și nepotul, frații, socrul și ginerele nu pot fi deodată membrii ai comitetului,*” că

c) după tenórea §-lui 24 din Stat. org. „*epitropii nu pot fi între sine înrudiți până în gradul al șeselea de sânge și al patrilea de cuscrie.*”

d) că membrii corporățunilor de până acum să pot realege, dar să înțelegă de sine că numai aceia, cari în periodul ce espiră, prin viuva interesare de binele și prosperarea bisericeii, prin purtare morală neescepționabilă și prin curățenia mânilor lor, s'au arătat demni de chemarea lor, și

e) că atât mersul regulat al afacerilor parochiale în genere, cât și în special sporirea averii parochiale recere, că în **epitropie nici decât,** dar nici în **comitet să nu să alégă** atari membrii, cari ar sta în proces cu biserica, precum nici de aceia, cari dătoresc bisericeii ori altor fonduri parochiale cu bani împrumutați ori alte pretensiuni în sume mai mari, cum ar fi bună óră acei epitropi, cari nepotând face samă cu banii, au dat obligațiuni și apoi nici nu plătesc, nici nu asigurază pretensiunea bisericeii, dar nu plătesc nici interesele regulat.

6. După acestea președintele sinodului parochial din fie-care comună, având la mână lista alegătorilor, inventariul și socoțile, va pune la ordinea ȋilei: censurarea socoților și eventual a bugetului, și după aceea va incerca cu frunțașii poporului combinarea listei candidaților, cu observarea celor indigitate sub p. 5 și cu aceea observare, că acolo unde s'ar ivi mai multe păreri în privința alegenȋilor, și respective unde alegătorii ar fi împărții în grupe. — datorința președintelui e a sfătui pre toți, să se înțelegă, că din fie-care grupă să se alégă în respect v-le corporățuni membri în număr proporțonat numărului grupei, ca

și prin acésta se se dovedească, că în biserică domnesce dragostea evanghelică.

7. Purcedând la alegere, președinții sinodelor parochiali vor pune la cale mai întâi alegerea comitetului și după aceea a epitropiei parochiale, cu observarea că dacă n'ar fi succes combinarea listei cum să ție mai sus, se se facă alegerea cu vot nominal asupra listelor ce le vor presenta reprezentanții grupelor.

Atât despre censurarea socoților, cât și despre alegerea comitetului și a epitropiei parochiale, se va lua act la protocol, în care se va induce rezultatul censurării și se va petrece corect numele membrilor aleși în comitet și epitropie.

8. Alegându-se comitetul și epitropia, este datorința președintelui sinodului să provoce pre epitropii de mai nainte, și acestia sunt îndetorați a preda numai decât: socoțile, lada bisericeii, obligațiunile, banii gata și toate hârțile de valoare manipulate de ei, la mâna noilor epitropi, având și actul de predare a se petrece la protocol, cu anumirea obiectelor și a valorilor predate, după care, nou aleșa epitropie intră în funcțiune, pentru îndeplinirea agendelor din §-l 27 al stat. org.

9. După terminarea restaurării și predării amintite mai sus, sinódele parochiale vor efectui alegerea membrilor mireni pentru sinodul protopopesc, a căror alegere se póte îndeplini prin aclamare, prin votare nominală séu secretă cu ședule; unde însă mai multe comune au să alegă la oaltă un membru la sinodul protopopesc, alegerea trebuie să se efectuească ori cu vot nominal ori cu vot secret prin ședule, și în cazul din urmă ședulele, după efectuarea scrutinării, au să se alăture la protocol.

10. După efectuarea acestor alegeri, protocolul să cetesce și autentică, și ședința Sinodului să încheiă, ér membrii aleși în comitet, să intrunesc pentru constituire despre carea se ia protocol formal, și apoi spre îndeplinirea agendelor avisate competenței comitetului, conform §-ilor 20 și 22 respective 23 din stat. org. având președintele sinodului așterne oficiului protopopesc în termin de cel mult trei zile după Sinod o copie autentică despre protocolul Sinodului, sau cel puțin un extras despre alegerea comitetului și a epitropiei, despre constituirea comitetului, despre predarea cassei și despre alegerea membrilor la sinodul protopopesc (împreună cu eventuale ședule de votare.)

11. Se însărcinează oficiile protopopesci, că atât pentru efectuarea celor espuse mai sus, cât și pentru-ca restaurarea corporațiunilor protopresviterale să se póta îndeplini în timpul normal, — deodată cu publicarea circulariului presinte — din cari li-sé trimite numărul recerut de esemplare, — să publice:

- a) terminele de restaurări în parochii (p. 4.)
- b) împărțirea cercurilor pentru alegerea deputaților mireni la sinodul protopopesc, și respective

pre basa împărțirii adoptate, să notifice fie-cărei parochii câți membri mireni are să alegă pentru sinodul protopopesc;

c) să defigă ziua și locul, unde se se intrunescă preoțimea tractuală pentru alegerea membrilor eclesiastici la sinodul protopopesc, conform normelor precisate în art. II. §§-ii 38, 40 și 41 ai stat. org.

La staverirea și publicarea acestor termine se se țină cont de prescisele statutului, ca sinódele protopopesci ordinare, cari au să se țină în prima sau a doua Duminecă din Februarie, și cari au să se convoce cu 14 zile mai nainte, pre lângă pertractarea altor obiecte ordinare, să póta fi și constituantă.

12. La actul restaurării sinodelor protopresviterale, au să servescă de cinosură normele provădute în circulariul episcopesc de datul 24 Iuliu 1869, Nr. 874 și 27 Noemvre 1869, Nr. 1387, cari s'au urmat la prima constituire a sinodelor protopresviterale, adecă la introducerea în viață a Statutului organic.

13. În legatură cu cele de sus mai este de observat: că scaunele protopresviterale, ca foruri judecătorești de prima instanță, investite cu jurisdicțiune canonică, rămân și mai departe în activitate, și numai încât unii membri ai lor prin mórte séu prin alte eventualități vor fi încetat din funcțiune, să vor deplini locurile vacante, conform §§. 53 și 55 din Stat. org. dar aceste alegeri au să subșterne necondiționat la Consistoriu pentru îndeplinirea formelor canonice.

14. Să însărcinează în fine oficiile protopopesci a grăbi cu publicarea circulariului presinte astfel: ca, până în 15 Decemvre v. a. c. să ajungă la toate parochiile, nu altcum; că, pre basa protocoalelor de restaurare, luând în sinódele parochiale, să se compună după ordul alfabetic al comunelor.

a) conspectul membrilor comitetului și ai epitropiei parochiale iar pre basa protocolului sinodului protopresviteral, să compună:

b) lista membrilor sinodului, comitetului și a epitropiei protopresviterale,

având conspectul de sub a) și lista de sub b) împreună cu protocoalele de restaurare a le subșterne la Consistoriul de aici, cu rapórte separate, cel mult până la finea lui Februarie 1900.

Arad, 10 Decemvre 1899.

Iosif Goldiș, m. p.

Episcopul Aradului.

Nr. 1034/1899.

Cercular

cătră toți pt. Domnii membri ordinari și ad hoc ai sinodului protopresviteral gr. or. român al tractului Belințului.

Onorat din partea Venerabilului Consistor eparhial arădan, prin însărcinerea dto 10/22 l. c. Nrul 7884 Pl./1899, cu misiunea de comisar consistorial

pentru conducerea actului alegerii de protopresviter în tractul vacant al Belințului, (§. 51 din Statutul organic), amăsurat prescrierilor §§. 15 și 16 din regulamentul pentru procedură la alegerea de protopresviter, convoc prin această *sinodul protopresviteral electoral* al numitului tract în *sedință*, pentru efectuarea actului alegerii de protopresbiter pe ziua de **30 Decembrie v.** (11 Ian. 1900) a. c. la 9 ore a. m., în s. biserică gr. or. română din *Belinț*, la carea cu stimă oficiasă Te invit pe pt. D-Ta, ca membru al numitului sinod protopresviteral.

Timișoara-Fabric, 15/27 Decembrie 1899.

Dr. Traian Putici m. p.
protopresviter-comisar consistorali.

Adunarea generală

a Asociațiunii naționale din Arad pentru cultura poporului român.

S'a ținut Lunia trecută în 13/25. Decembrie în cabinetul de lectură al Asociațiunii în prezența unui frumos număr de membrii.

Conform programei satorite de Direcțiune s'a emis o comisiune, carea să invite la adunare pe Prea Sântia Sa Domnul Episcop *Iosif Goldiș*. Sosind Prea Sântia Sa a fost viu aclamat din partea adunării prin frenetice urări de „Să trăiască!”

După acesta Prea Cuvioșia Sa părinte archimandrit *Augustin Hamsea* pronunță cuvântul de deschidere. Apoi luând cuvântul Prea Sântia Sa Domnul Episcop, în legătură cu cele amintite de Prea Cuvioșia Sa părintele archimandrit *A. Hamsea* constată, că decădița Asociațiunii a provenit între altele din împrejurarea, că publicul a început a se desinteresa de Asociațiune din momentul în care în urma propunerii fostului comite suprem *Georgiu Popa* nu s'a mai dat ajutoare bănești, și declară, că precum în trecut a lucrat pentru prosperarea Asociațiunii, togma așa își va da și acum tot concursul său, și împărtășeste celor adunați binecuvântarea sa archierescă. (Aplause).

Punându-se la ordinea zilei alegerea biroului adunării generale, la propunerea d-lui *Dr. I. Suci* se alege prin aclamațiune de președinte: Prea Sântia Sa Domnul Episcop *Iosif Goldiș*; vice-presidenți d-nii *Stefan Antonescu* și *Georgiu Telescu*; ér de notari d-nii *Ioan Petran* și *Ioan Rusu-Șirianul*.

După acesta ocupând presidiul Prea Sântia Sa, secretariul direcțiunii d-nul *Dr. George Proca* cetește raportul Direcțiunii, carele să ia la cunoscință.

Cassarul d-nul Sava Raicu cetește raportul despre starea cassei, carele să predă unei comisiuni pentru cenzurare. Să cetește apoi raportul bibliotecarului și economului, cari asemenea să predau numitei comisiuni pentru cenzurare.

Să cetește lista membrilor înscriși pe următorii trei ani, și să declară de membrii, 78 de persoane, ér Prea Sântia Sa Domnul Episcop *Iosif Goldiș*, d-nii *Stefan Antonescu*, *Augustin Beleş* și *Dionisiu Popovici* să înscriu de membrii fundatori.

După acesta d-nul *Vasilii Mangra* face propunerea, că Asociațiunea să inițieze a să face istoricul comunelor locuite de Români, carea la propunerea Prea Sântiei Sale, să transpune Direcțiunii pentru studiere.

D-nul *G. Popovici* în calitate de raportor al comisiunii esmise pentru cenzurarea raportelor constată, că a aflat totul în ordine, și propune a-să de absolutoriul cassariului, și a să exprima mulțămintă Direcțiunii.

După acesta să pune la ordinea zilei alegerea Direcțiunii pe anul ce urmăzează, și să aleg cu aclamațiune: director I. *Petru Truția*, director II. *Vasilii Mangra*, cassar *S. Raicu*, controlor I. *Herbai*, bibliote car I. *Petran*, fisc *Dr. I. Suci*, econom I. *Stefan*; membrii în Direcțiune: Prea Cuvioșia Sa părintele *A. Hamsea*, *I. Beleş*, *R. Ciorogariu*, *Dr. N. Oncu*, *Dr. St. C. Pop. G. Purcariu*, *I. Olariu*, *I. Russu-Șirianul*, *T. Vătan*, *Dr. G. Vuia*, și *M. Veliciu*.

După acesta luând cuvântul Prea Cuvioșia Sa părintele archimandrit *A. Hamsea* mulțamește on. adunării generale pentru alegere de membru în Direcțiune, declară că fiind ocupat cu lucrările sale oficiale, deastădată nu pôte primi funcțiunea de membru în Direcțiune, și rógă adunarea generală, ca să-l absolve de această funcțiune; în calitate de membru fondator însă își va ține de plăcută datorință de a lucra pentru promovarea scopurilor Asociațiunii.

După acesta adunarea generală imputernicește Direcțiunea, că până la suma de 300 fl. să împartă ajuróre la învățaceii de meseri.

Terminându-și adunarea generală agendele, d-nul *Stefan Antonescu*, mulțamește în numele adunării generale Prea Sântiei Sale Domnului Episcop *Iosif Goldiș*, pentru interesul arătat față de lucrările și scopul Asociațiunii, ceea-ce adunarea primește între însuflețite urări de „să trăiască.” La

aceste cuvinte de mulțămire Prea Sântia Sa invitând membrii la conlucrarea armonică pentru scopurile Asociațiunii, împărtășește membrilor adunați bine-cuvântarea sa arhierescă.

Cuvântare

pentru a doua zi a Nascerii Domnului Isus Christos.

I. A! „Eta bucurie mare Vă vestesc vouă, că astăzi s'a născut vouă Mântuitoriu, care este Domnul Christos în cetatea lui David!“ Cu aceste cuvinte a vestit îngerul Domnului păstorilor din lăturea Vitleemului născerea Domnului nostru Isus Christos, ce o sêrbăm astăzi. Cu aceste cuvinte ale îngerului Vă vestesc și eu vouă după acest amvon acéstă și de mare bucurie.

Nu este nici o familie, nici un suflet creștinesc, carele să nu se bucure de sêrbătorea Nascerii Domnului nostru Isus Christos. Sêracii nu simt astăzi sêrăcia lor, învrăjbiții nu vreau să șcie despre dușmănia lor, măhniții nu vreau să șcie despre durerile și necasurile lor. Bogatul cu sêracul, stăpânul cu servitoriul și toți dimpreună se bucură de ziua de astăzi.

Și pentru aceste zile de mare bucurie fie-care creștin s'a pregătit cu zile și sêptemăni înainte. Fie-care creștin a căutat ca pe Crăciun să-i fie casa văruiță, hainele spălate și curate, că locuințele să se sântescă prin preot, ér astăzi fie-care creștin a grăbit și s'a nisuit, că — după puterile sale — să se înfățoseze aici înaintea altariului Domnului în haine sêrbătorești.

E bine, e frumos, ba chiar necesariu acéstă, pentru-că dacă bunacuviința predinde, că nainte celor mai mari să ne prezentăm în vestminte alese, sêrbătorești, cu atât mai vêrtos se recere acéstă, când venim aici în sânta biserică, în casa lui Dumnezeu. Atâta însă nu e destul, pentru-că Mântuitoriu Christos s'a pogoritdin ceriu, din sinul Tatălui, ca să ne ridice din noroiul fărădelegilor, să ne scôtă de sub jugul păcatelor, să ne renouiască făptura degenerată, să ne redea chipul și asemănarea lui D-șeu, și să ne mântuiască sufletele nòstre. Sêrbăm astăzi începutul mântuirii nòstre!

Prin urmare cu atât mai vêrtos se recere, ca să lăpădam ași de pe sufletul nostru păcatele, și să-l îmbrăcăm în vestminte sêrbătorești, cari sunt credința, iubirea și frica lui D-șeu, ca astfel și sufletul să pôta sêrbători cu demnitate și cu folos ziua nașcerii stăpânului și a mântuitorului său!

Dacă careva din voi I. A. ! ar avé vr'o bucurie familiară, spre esemplu dacă ar sêrba ziua născerii, ori onomasticeii sale, ori dacă și-ar mărita fata ori însura feciorul și la acéstă și de bucurie familiară ar invita pretenii, cunoscuții și nêmurile și dacă aceștia s'ar înfățoșa în casele vòstre curățite în haine rupte, și necurate, vè întreb, au dóră nu v'ati simți batjocuriți, insultați de înfățosarea acéstă rușinosă a pretenilor și nêmurilor vòstre?! Vedeți, ceea-ce pe trupul nostru sunt hainele, nepelate: aceea sunt pe sufletul nostru fărădelegile respec-

tive ura, invidia, vrășmașia, patimile și tóte gândurile rele. Și prin urmare cu atât mai mare necinste aduce Părintelui cereșce acel creștin, care la ziua acéstă mărêță vine în casa lui D-șeu cu sufletul încărcat de păcate.

Sânta scriptură ne spune, că îngerul Domnului păstorilor cari erau în lătura Vitleemului a vestit în primul loc născerea Domnului nostru Isus Christos, păstorii au fost cei dintăiu, cari au grăbit la leaganul Mântuitorului, și păstorii au fost, cari au vestit lumii acest eveniment divin și epocal. Tot sânta scriptură ne spune, că în zilele, când s'a născut Domnul nostru Isus Christos au fost adunați în Vitleem o mulțime de ómeni din tóte părțile lumii ca să se conscrie conform poruncei dată de împératul roman August. Fost-au aici adunați bogați în vestminte aurite, din palaturi pompóse; neguțatori cu bani mulți; diregători cu vază, rang și demnitate înaltă; învățați cu multă învățatură. Și totuși îngerul Domnului nici pre unul dintre aceștia nu i-a țenut demni a li se arêta lor, și a vesti prin ei născerea Domnului nostru Isus Christos, pentru-că inimele lor erau pline de păcate, la unii de iubire nesățiosă a banilor, la alții de grijile nestempérate a căștigului, alții apoi vênau după domnie, rang, alții éră își petreceau tótă viața în desfrênări, desfătări, și plăceri deșerte. Toți se urau, se pismuiau, se dușmăniau. Aceste păcate, griji, plăceri li-a întunecat mintea, le-a îngropat sufletul în noroiul fărădelegilor, încât în sufletul lor numai era loc pentru D-șeu, pentru credința, dragostea și nădejdea creștinescă. Pe când păstorii din lătura Vitleemului erau ómeni cu suflet și gând nevinovat. Ei trăiau între sine în pace, linisce, bunăînțelegere, nu se certau, nu se dușmăniau, nu se persecutau, toți se iubeau și se ajutau unul pe altul, ca adevêrați fii ai aceluiași părinte cereșce. Modest a fost traiul lor, dar ei au fost îndestuliți și pentru acest puțin erau mulțămitori lui D-șeu. Ei au fost bărbați cu trupul lor, dar fost-au prunci în sufletul lor, adecă nevinovați și curați, cum e sufletul copilului. Pentru acéstă i-a învrednicit D-șeu numai pre dênșii de li-a vestit prin îngerul Domnului, născerea Domnului nostru Isus Christos, pentru-că D-șeu n'a căutat la vestmintele aurite a-le bogaților, la banii mulți ai neguțatorilor, la rangul și demnitatea diregătorilor și la învățatura filosofilor, ci au căutat la inima curată și nevinovată a păstorilor.

Curățiți deci și voi sufletul vostru de tina păcatelor, fiți ca pastorii Vitleemului blândi, modești, moderați, răbdători, iubitori, fiți gata a sări unul în ajutoriu celuilalt, nu vè pismuiți, nu vè certați, nu vè ariți, faceți loc în sufletul vostru păceii, iubirei căci fiii unuia și aceluiași părinte cereșce sunteți, că asemenea păstorilor din Vitleem și pre voi să vè afle D-șeu vrednici de bucuria cereșcă, și precum îngerul Domnului a căutat pre păstori astfel și pre voi să vè caute, când sunteți în necazuri, și să vè ajute și precum pre păstori i-a condus îngerul Domnului la leaganul M.-Christos: astfel să vè conducă D-șeu și pre voi la leaganul mântuirii sufletelor vòstre.

Dice mai departe sânta scriptură, că M.-Christos s'a născut în ieslea staului. Mântuitoriu Christos, ca

D-*đeu* adevărat putea să se nască în palatul cel mai pompos și totuși și-a ales locul cel mai simplu. Prin această a voit să ne arăte Mântuitorul Christos, că pe omul adevărat nu-l face hainele palaturile, rangul, ci îl face mai pre sus de toate frumseța, mărimea și curățenia sufletului și a voit să ne arăte, că precum Domnul nostru Isus Christos ca D-*đeu* adevărat, ca lumină din lumină, s'a umilit pre sine pogorindu-se pe pământ și luând chip omenesc: astfel și noi să ne coborim cu sufletul nostru respective să lăpădăm din inima noastră trufia, îngâmfarea, superbia și să fim blânzi; și în fine a voit să ne arăte, că precum Mântuitorul Christos nu pentru sine, ci numai pentru iubirea de oameni, pentru mântuirea noastră a descins din sinul Tatălui și s'a jertfit: astfel să ne iubim și noi oamenii unii pre alții și să ne ajutăm reciproc cu aceiași iubire curată cum ne-a iubit pre noi D-*đeu*.

Tot sânta scriptură ne spune, că dacă s'a născut Mântuitorul Christos, maghilor dela răsărit li-s'a arătat pe ceru o stea luminosă. Și steaua, carea o vedură la răsărit, mergea înaintea lor până ce au venit și s'au oprit deasupra unde era pruncul. *Érmaghii* aflând pruncul, s'au închinat lui, deschidându-și visteriile lor, i-au adus lui daruri: aur, tămâie și smirnă.

Acastă stea luminosă, ce a condus pre maghii dela răsărit, însemnă credința tare, firmă, ce prin nimica nu se lasă a fi întunecată și carea singură ne poate conduce la leaganul mântuirii noastre. Aurul însemnă sufletul, inima curată, căci precum aurul e metalul cel mai scump în pământ, astfel și sufletul curat e partea cea mai alasă în ființa noastră; și precum rugina nu se prinde de aur, astfel nici de sufletul curat nu se prinde rugina păcatelor. Tămâia și smirna este iubirea nemărginită, iubirea curată, care iartă greșelile altora, iubirea care nu pismuesce, care nu trufesce, nu se îngâmfează, nu se poartă cu neevuință, nu caută ale sale, nu gândesce răul, nu se bucură de nedrept, ci se bucură de adevăr; iubirea curată, care se jertfește bucuros, toate le suferă, toate le crede, toate le sperăză toate le rabdă.

Deci precum maghii dela răsărit s'au bucurat foarte la vederea stelei luminoase, ce li s'au arătat pe ceru, precum dâșșii au creșut și au urmat calea arătată de stea și urmând această cale au aflat leaganul Domnului nostru Isus Christos: astfel și noi să ne bucurăm de credința noastră, să urmăm cu bucurie calea sigură, ce ni-o arată lumina credinței fiind sigur, că și pre noi ne va conduce la leaganul mântuirii noastre. Și precum maghii dela resarit și-au deschis visteriile lor, aducend daruri: aur tămâia și smirnă: astfel și noi să ne deschidem astăzi bogățiile sufletului nostru și să aducem ca daruri: inimă curată, iubire nemărginită, a cărei miros sufletesc pătrunde nobilitând toate faptele și inclinările omenesci, precum pătrunde și umple cu miros plăcut smirna tot ceace atinge în jurul ei. Să aducem ca dar iubirea și curățenia gingașe a minții și inimei noastre, ce nu suferă putrețunea și stricăciunea păcatilor, aceea curățenie nevinovată și sântă, ce alungă dela sine tot ce e necurat, rău, stricat în sufletul nostru, precum tămâia

curată aerul de toate materiile putrede stricate și carea cu sântenia ei alungă tot ce e rău și necurat!

Prin credință firmă aducem mărire lui D-*đeu*, prin sașietul și inima curată aducem pace pe pământ, prin iubirea curată aducem bunăvoință între oameni. Dacă dară noi s'erbăm născerea Domnului nostru Isus Christos cu credință, cu dragoste și cu frica lui D-*đeu*, atunci împreună cu oștea ângerescă și noi vom puté cânta: „Mărire intru cei de sus lui D-*đeu*, și pre pământ, pace și între oameni bunăvoință!” Amin!

Mihail Păcățian,
preot ort. rom.

Meseria e plug aur.

(Continuare și fine.)

Francisc și Iuliu încurând împlinind anii la măestrii lor, plecară în alte orașe în vandră. Cutrie-rând ei mai multe orașe, deveniră perfecți în meseriile lor, și după o călătorie de 5 ani se întorseră acasă. Din coliba tatălui, Francisc făcu covăcie, ér Iuliu cumpărând — pe banii adunați în vandră — coliba vecinului, deschisă o rotărie. Acum meseră împreună la notariul satului, și povestindu-i întâmplările lor de prin călătorie și planul lor de a continua în comuna lor natală, meseriile învățate îl rugară de sprigin. — Notariul vedând bunăcuviința feciorilor, se bucură mult, promițându le tot spriginul, și numai decât a comandat la dâșșii o trăsură nouă. Iuliu, alese cel mai frumos lemn de bagrin pentru trăsura comandată, ér Francisc o ferecă cu mult gust. Omenii, vedând trăsura notariului, alergară cu sutele să comande diferite lucruri; trăsuri, pluguri, grăpi și alte instrumente economice, cari nu numai că îmbogățiră pe meserieșii noștri, dar îndemneau pe oameni la lucru, căci șcii cum e, cu o sapă nouă, sapi mai cu drag, — și astfel înaintară și oamenii din sat în ale plugăriei

În scurt timp meserieșii noștri se îmbogățiră foarte. În locul colibelor de odinioară se arădicară nisce case mari și frumoșe, de-ți era drag a-le privi. Covăcia și rotăria fraților Staub se transformară într'o fabrică mare de recuisite economice.

În decursul timpului Georgiu și Adam frații cei mai mici absolvară școla satului. Ei cu ajutoriul fraților mai mari, continuară școlele în alte orașe. Georgiu ajunsese cu timpul profesor, ér Adam intră la miliție. Și șcii cum e omul înăscut cu dorul de a vuți e, Georgiu numai înceta a-și îmbogați mintea cu învățături nouă, și-iș sacrifică toate venitele sale întru stringerea de cărți, întrebuițând tot timpul liber cu scrutarea lor și cu scrierea de poesii frumoșe. Adam ca militar, prin curagiul și devotamentul său, după ce în mai multe lupte câștigă glorie și mărire neamului său și țerii sale, își umplu peptul do cruci și alte decoruri.

O epistolă din America anunță primăriei comunale din Altona, că acolo au murit Ioan Staub de

profesiune funar, care și-a testat întreaga sa avere de 80.000 fl. bisericeii din comuna sa natală, cu scop de a înființa și susține un gimnasiu superior.

Ioan Staub era fiul mijlociu al bătrânului lucrător din Altona, pre carele îl aplicară la fratele învățătorului să învețe sucirea funilor. — El se duse cu măestrul său în Filadelfia, fiind că acela luase în arândă monopolul sucirei de funii pentru corăbiile Statelor unite. După mórtea măestrului, acest monopol fu încredințat lui Ioan Staub, carele prin sirguinta sa câștigase averea susnumită. O întemplantare nefericită însă îi curmă firul vieții, și fiind-că densusul nu avea familie, testă totă averea bisericeii din comuna sa natală cu scopul amintit.

Comuna Altona, din comună mică și sêracă ajunsese acum bogată și vestită. Într'ensa se află acum o fabrică mare de recuisite economice sub firma: „Frații Staub,” și un gimnasiu superior numit după întemeietoriul său „gimnasiul Staubian.” Guvernul, vëdënd acéstă înaintare în comună, o arëdică la rangul de oraș liber, dându-i mai multe tânguri preste an. Aceste tânguri deveniră din și în și tot mai cercetate, aducënd locuitorilor ei venite considerabile. Ađi Altona este un magazin de aur, al căruia isvor au fost meseriile cele bune a-le fraților Staub.

Francisc, Iuliu și Ioan își câștigară așa dar prin meseriile lor cele bune și prin sirguinta lor averi mari, prin cari fericiră familiile lor și alte familii cu cari se încuscriseră. Prin uneltele bune preparate de ei cu mult gust, stârnind plăcere de lucru în ómeni, îmbogățiră tot satul. Georgiu și Adam prin învățatura lor ce e drept făcură mari servicii patriei, ei însă nu aveau averi materiale, dar nici familii cu cari se pótă contribui la înmulțirea și îmbogățirea neamului lor. Și șciut este, că puterea unui popor, a unei țeri, constă în numărul indiviđilor și în starea lor materială.

Să luăm esemplu din istoria fraților Staub, să învățăm copiii noștri și să-i facem meseriași buni, căci numai așa vom fi în stare a recăștiga averile strămoșilor noștri dela străini.

Un grădinar.

Précurata lângă cruce.

*Pe lemnul ce-a fost când-va,
Greșiților blámare,
Atârni tu Mielul cel blând,
Ca jertfă de trădare . . .*

*Tu, cel ce ești și ai fost,
Cu Tatăl de o ființă;
Acum ești mort pe cruce,
Smerit, în umilință.*

*O, mult privesc la Tine,
Scump odor și Fiiu iubit!*

*Cum ești hulit pe cruce
Și cum ești de greu rânit!*

*Păstorul cel bun ai fost,
La întreaga omenime,
Și chiar 'ți-ai dat viața,
Se-o scoți d'întunecime . . .*

*Acéstă jertfă mare,
Iubirea 'ți-o produce:
Èr simbolul iubirei,
È însași sfânta-ți cruce.*

*Prin tr'ensa lumea-și schimbă
Fața, în strălucire;
Èr omul dobândește,
Mijloc de mântuire . . .*

*Așa e! toți și tóte,
Acum se mântuesc;
Numai eu ca o mamă,
Mă plâng și tânguesc.*

*Căci ce-ți folos la lume,
È rană în sinul meu,
O, Fiul meu cel dulce,
O, dragul meu, Dumneđu!*

Iosif Ioan Ardelean.

D I V E R S E.

* *Sêrbarea ăilei Sf. Nicolae în Caransebeș.* Ca totdeauna așa și în anul acesta P. S. Sa Dl. Episcop Nicolae Popea, cu prilejul sêrbării onomasticeii sale a fost încungiurat de căldurose manifestații de iubire și omagiu ale recunoscătorilor săi fii sufletesți. Încă în presera ăilei Sf. Nicolae, P. S. Sa a fost sêrbătorit din partea tinerimei studioase dela institutul teologic pedagogic, prin o festivitate școlară.

În însași ăiua numelui, după sfânta liturgie, celebrată cu mare pompă, Prea Sfinția Sa a primit numărósele felicitări de ăiua numelui. Dintre felicitanții ămintim pe membrii Consistoriului din Caransebeș, preoțimea de-acolo, corpul profesoral dela Institutul teologic pedagogic, oficianții consistoriali și cei ai stabilimentelor diecesane, — toți conduși de Prea Cuviosia Sa Părintele Archimandrit Filaret Musta, care în numele tuturor uréză P. S. Sale deplină putere fizică și sufletescă spre binele bisericeii și a poporului.

S'au mai prezentat apoi la P. S. Sa și alte corporațiuni și onorațiuni din loc; Èr din afară încă a primit o mulțime de felicitări.

* *Petrecere de dans în Lipova.* Damele române din Lipova va aranja în favorul copiilor sêraci dela școllele române de acolo în 9/21 Ianuaria 1900 în sala „Archiducelui Iosif” petrecere de dans. Inceputul la 8 óre sara. Biletul de persóna 1 fl., de familie (3 membri) 2 fl. Oferte și suprasolviri marinimóse, să

primesc cu mulțămintă la adresa D-nei Elena V. Hamașea în Lipova (Lippa) și se vor cuita pe cale diaristică.

* **Constituire.** Societatea de lectură Ioan Popasu' a tinerimei studioase dela Institutul teologic-pedagogic din Caransebeș s'a constituit pe anul de gestiune 1899-1900 în următorul mod: Președinte: Domnul Dr. Petru Barbu profesor. Vicepreședinte: Ioan Mitărlerie de cursul al III. Notar I: Ioan Coșariu cleric de cursul al III. Notar II: George Bălțeanu pedagog de cursul al IV. Controlor: Toma Suru pedagog de cursul al II. Bibliotecar: Vasilie Uzonescu cleric de cursul al II. Vicebibliotecar: Iosif Badescu pedagog de cursul al III. Redactor al foii „Progressul“ vicepreședintele: Membrii de comitet: Romul Jurchescu cleric de cursul al III. Alexandru Ioanovici cleric de cursul al III. Marian Groza și Svetozar Mutescu clerici de cursul al II. Simion Bartolomei și Petru Budescu clerici de cursul I. Vasilie Brașovan pedagog de cursul al IV. Petru Buzera pedagog de cursul al III. Romul Titel pedagog de cursul al II. și Iosif Stoica pedagog de cursul I.

* **Apel** către toți foștii elevi ai Domnului învățator pensionat Mihai Chicin.

Una dintre cele mai frumoase virtuți creștinești este recunoștința față de binefăcători. Și eră una dintre cele mai mari și mai frumoase mângăeri este negreșit recunoștința față cu binefacerile făcute.

Și ce binefacere mai mare pôte să fie decât aceea, ce un învățator conștin de chemarea și datorințele sale împărtășește școlărilor săi. Apoi pôte fi mângăere mai mare pentru un învățator ca atunci, când își vede cu ochii rodul îmbelșugat al ostenelelor sale și când aceia pe cari i-a împărtășit cu acest fruct sunt și recunoscători.

La această frumoasă mângăere a ajuns astăzi veteranul nostru învățator Mihai Chicin. Domnia Sa cu bucurie pôte constata, că munca sa obositore a și adus fructul dorit. Aprôpe toți cărturarii de ași ai acestei comune bisericesti sunt foștii sei elevi sunt cărturari buni și ômeni deștepți. Și mai presus de tôte vede stima, iubirea și recunoștința elevilor săi.

Subscrișii, conduși de multă stimă, iubire și recunoștință ce datorim iubitelui nostru învățator, — pentru-ca să-i potențăm bucuria și mângăierea la bătrânețe ne-am întrunit într'o conferență restrinsă și am decis, ca acum când a intrat în binemeritata-i pensiuone, să-i prezentăm un cadou frumos ca semn de suvenir, stimă și recunoștință dela elevii sei.

Indreptăm deci acest apel către toți foștii elevi ai domnului învățator Mihai Chicin, cu rugarea ca fiecare, de după putințele sale să contribuie la cumpărarea acestui cadou—fie cu sume chiar și mai neînsemnate, ca să pôte dovedi că toți elevii săi pörtă în sinul lor recunoștința față de învățatorul lor iubit și mulțămintă pentru binefacerile primite.

Timpul presentării acestui cadou se aduce la cunoștința tuturor contributorilor, pentru a putea lua parte cât mai mulți.

Nădlac, la 2/14 Decemvre, 1899. Teodor Drăgan, Dumitru Lazar, Gligoriu Vidican, Constanțin Țiriac, Ioan Cămpian.

Concurs.

Pentru deplinirea definitivă a stațiunilor învățătorești de mai jos, din inspektoratul Hălmeagului se escrie concurs, cu terminul de alegere **30 de zile** dela prima publicare:

Rișculița. Salariu anual în bani gata 250 fl.; 6 stingini de lemne à 8 fl. 48 fl., pentru conferință 10 fl.. venitele cantorale 10 fl., la olaltă 318 fl., cuartir liber și grădină.

Jomești. Salariu anual în bani gata 220 fl., 6 stingini de lemne à 8 fl. 48 fl., pentru conferința învățătorească 10 fl., venitele cantorale 20 fl., la olaltă 298 fl., cuartir liber și grădină.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni sunt avisași, ca recursele provădute cu tôte documintele prescise și adresate respectivului comitet parochial ale trimite subscrișului inspektor școlar în Hălmeagi până la 10/22 Ianuarie 1900.

În conțelegere cu mine: IOAN GROZA m. p. prot insp. școlar.

—□—

Amesurat dispozițiunei Ven. Consistoriu diecesan de dto 27 Iuliu a. c. Nr. 4152/99 se escrie concurs pentru indeplinirea definitivă a postului imbinat preoțesc-învățător din comuna **Topla** în protopresviteratul Belințului cu termin de alegere în **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

a) una sesiune pământ arătoriu constatătoriu din 30 jughere catastrale și stola usuată;

b) ca învățătoriu: cuartir cu o chilie, cuină și grajd cu grădină de 1200 □, și în bani 48 fl. v. a.

Parochia este însinuată la ajutoriu de stat, și cu această dă un venit de peste 400 fl. v. a. Reflectanții sunt pottiți a-și suscerne recursele lor instruite cu documintele despre cualificațiunea lor teologică și pedagogică P. O. Domn Lucian Șepetan adm. prott. în Chisetău, având a-se presenta în vro Duminecă ori sərbătore în s. biserică spre a-și arêta desteritatea lor în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: LUCIAN ȘEPETAN, m. p. adm. paroch.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pe baza planului și preliminarului aprobat de Ven. Consistoriu Nr. 3015 dto 13/26 Iuliu 1899. se escrie concurs de licitație minuendă pentru edificarea școlii gr. orient. române confesionale din Comuna **Șicula**, tractul Boroșineu comitt. Aradului, care se va ține la **27 Decemvre 1899**, (8 Ianuarie 1900) în școla din loc.

Prețul esclămării este 3124 fl. 60 cr. Planul preliminarul și condițiile se pot vedea la oficiul parochial din loc

Licitanții vor depune vadiu 10% a prețului esclămării.

Din ședința comitetului parochial ținută în Șicula la 18/30 Noemvre v. 1899.

Florin Monța,
preș. com. par.

Georgiu Crucean,
not. com. par.